

SCHOOL AS A LEARNING ORGANIZATION. SCHOOL CLIMATE IN DIGITAL SOCIETY

ȘCOALA CA ORGANIZAȚIE CARE ÎNVAȚĂ. CLIMATUL ȘCOLAR ÎN SOCIETATEA
DIGITALIZATĂ

Mariana Georgiana MORARU

Journal of Pedagogy, 2019 (1), 41 - 55

<https://doi.org/10.26755/RevPed/2019.1/41>

The online version of this article can be found at: <http://revped.ise.ro/category/2019-en/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Published by:

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

<http://www.ise.ro/>

Further information about *Revista de Pedagogie* – *Journal of Pedagogy* can be found at:

Editorial Policy: <http://revped.ise.ro/editorial-policy/>

Author Guidelines: <http://revped.ise.ro/the-writer-guide-2/>

COALA CA ORGANIZATIE CARE ÎNVĂȚĂ CLIMATUL COLAR ÎN SOCIETATEA DIGITALIZATĂ

Mariana Georgiana Moraru*

Universitatea din București
București, România
marianamoraru01@gmail.com

Rezumat

Articolul propune spre analiză dimensiunile climatului educațional din organizația colară, care nu doar facilitează procese de învățare, ci învață ea însăși, dezvoltându-se în permanență. Importanța climatului educațional în definirea unei coli este subliniată metaforic și de către Freiberger și Stein (1999), care descriau climatul colar ca fiind „inimă și sufletul colii și esența care îi determină pe profesori și elevi să iubească coala și să îi dorească să fie parte din ea.” În ultimii ani au apărut studii îngrijorătoare cu privire la stările pe care, deopotrivă, elevii și profesorii le asociază cu coala. Conform unui raport asupra stării educației din România publicat de UNICEF în 2013, țara noastră se află pe ultimul loc în Europa în ceea ce privește starea de bine a tinerilor. Nici când vine vorba despre profesori, realitatea educațională nu s-a foarte diferit. Un studiu realizat recent (2018) de Fundația Romanian Business Leaders (RBL) și D&D Research arată că România ocupă antepenultimul loc în lume și ultimul loc în Europa cu privire la indexul global al statutului profesorilor în societate. Pentru a putea construi un climat educațional propice învățării și care susține dezvoltarea colilor este mai întâi necesară o analiză atentă a numeroaselor dimensiuni ale climatului educațional, în scopul înțelegerii complexității și valorii acestui concept.

Cuvinte-cheie: climat educațional, dezvoltarea colii, dimensiuni, organizație colară, resurse educaționale, societate informațională.

* Drd. în științele ale Educației, Universitatea din București, România.

Abstract

The paper analyses the components of the educational climate in the school organization. The latter facilitates and co-participates in the learning processes while constantly developing itself. The importance of the educational climate in defining a school is metaphorically underlined by Freiberh and Stein (1999), which described the school climate as “the heart and soul of the school, and the essence that directs teachers and pupils to love school and to want to be part of it.” In recent years, worrying studies have emerged about the feelings that both students and teachers associate with the school. According to a report on the state of education in Romania, published by UNICEF in 2013, our country is the last in Europe in terms of the well-being of young people. Even when it comes to teachers, the educational reality is not very different. A recent study (2018) by the Romanian Business Leaders Foundation (RBL) and D & D Research shows that Romania occupies the ante-penultimate place in the world and the last place in Europe in global index of the status of teachers in society. In order to build a learning climate and to support the development of schools, it is first necessary to carefully analyze the many dimensions of the educational climate in order to understand the complexity and value of this concept.

Keywords: *dimensions, educational climate, educational resources, information society, school development, school organization.*

1. Organiza ia colar în contextul societ ii informa ionale – elemente definitorii

În contextul fenomenelor care caracterizeaz societatea contemporan , apar zilnic numeroase provoc ri în fa a c rora „... coala trebuie s se adapteze, s ofere r spunsuri noilor cerin e impuse îndeosebi de pia a muncii. Coala a intrat (aproape for at) în era antreprenorial .” (P un, 2017, p. 119). Ne confrunt m cu un boom - informa ional, coala având nevoie de o reorganizare i regândire a propriilor roluri i obiective, care s vin în întâmpinarea nevoilor particulare ale fiec rui copil, dar i ale fiec rui cadru didactic, în a a fel încât s se asigure suportul necesar pentru a construi experien e educa ionale cu sens.

Coala este privit ca o organiza ie care se dezvolt în permanen , acest sintagm fiind îndelung dezb tut i studiat de numero i autori (P un, 1999; Ion Barbu, 2009; Zaharia, 2013; Senge, 2016 etc.) care îmbog esc literatura

de specialitate cu definiții și explicații cuprinzătoare.

O coală considerată organizație care învață „presupune ca toți cei implicați în sistem să își exprime aspirațiile, să-și extindă domeniul cunoașterii și să-și dezvolte abilitățile împreună” (Senge, 2016, p. 15). Expresia de *organizație care învață* pune accentul pe dimensiunea umanistă, interacțională și valorificarea experiențelor colare, identificată de prof. Cătălina Ulrich (2016) în cartea sa „Învățarea prin proiecte. Ghid pentru profesori”. Oamenii și interacțiunile dintre acestea reprezintă sursa principală de dezvoltare și învățare.

Discursul public în educație aduce în prim-plan nevoia de formare a cadrelor didactice și utilizarea mijloacelor moderne de învățământ care să stimuleze interesul pentru învățare al copiilor născuți și nativi digitali. SIVECO România (2014) afirmă într-un articol că „ne mișcăm repede într-o lume tot mai aglomerată în care se nasc rapid noi oportunități”. Care mai este, în acest context, rolul colii în formarea copiilor? Răspunsul este oferit de lumea tehnologică și presupune, mai ales, educarea competențelor de adaptare a copiilor pentru care profesorii sunt principalii responsabili. În acest sens, avem nevoie de o calitate superioară a formării inițiale a profesorilor care să devină specialiști autonomi, liberi și responsabili să decidă asupra elementelor definitorii ale procesului de învățământ. Calitatea sistemului educațional presupune, dincolo de curriculum și legi, existența unor profesori care să fie specialiști în educație, capabili să ia decizii cu privire la metodele didactice utilizate, conținuturile predate, formele de organizare a copiilor etc.

Adaptabilitatea presupune capacitatea de a gestiona noul, schimbarea și situațiile incerte sau anumite evenimente care apar (The Association of Independent Schools of New South Wales, 2016). Pentru a educa adaptabilitatea avem nevoie de profesori care să dețină această competență și să manifeste deschidere și flexibilitate. Suntem oare pregătiți să educăm în spiritul deschiderii pentru schimbare, al flexibilității și al adaptabilității, dar să transmitem valori și principii necesare unor interacțiuni optime pe plan social? Acesta ar putea fi un subiect de investigație tehnologic foarte necesar și captivant care ne-ar oferi o imagine coerentă asupra adaptabilității întregului sistem educațional românesc.

Într-un ghid publicat de OECD în 2016 se prezintă ideea conform căreia școlile de astăzi trebuie să formeze elevii în spiritul unor cunoștințe și competențe de care vor avea nevoie pentru a reuși în situații necunoscute pentru viitorul în permanentă schimbare. Din păcate însă, multe școli arată astăzi aproape la fel cum arătau în urmă cu o generație și prea mulți profesori nu manifestă interes pentru a descoperi și aplica strategii didactice necesare nevoilor elevilor secolului 21. OECD (2016) propune un model integrat pentru înțelegerea sintagmei de „școală ca organizație care învață”, acesta cuprinde apte dimensiuni ce au în comun patru teme principale (the four Ts: trust, time, technology and thinking together): încredere, timp, tehnologie și gândire colectivă. Figura nr. 1 prezintă modelul integrat pentru înțelegerea școlii ca organizație care învață, propus de OECD.

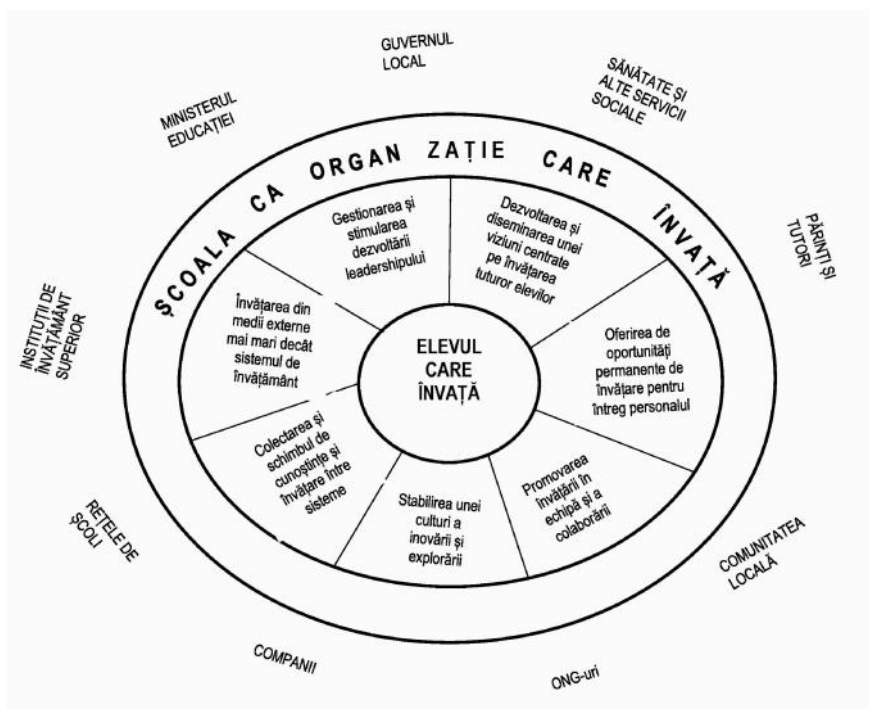

Figura nr. 1. Școala ca organizație care învață
Sursa: traducere și adaptare OECD (2016)

Modelul propus prezintă o imagine complexă a colii ca organizație în care rolul principal îl deține elevul, acesta aflându-se într-un deplin proces de transformare.

2. Climatul educațional – dimensiuni cu impact asupra procesului educațional

Climatul educațional este o realitate complexă a sistemelor de învățământ a cărei alegere și analiză sunt necesare pentru proiectarea unor experiențe educaționale cu impact asupra educabililor.

Deseori apar în rândul practicienilor confuzii cu privire la definirea climatului educațional, acesta fiind asociat întocmai doar cu anumite dimensiuni ale sale, cum ar fi relațiile din coli, siguranța, mediul școlar sau cu termeni foarte apropiați ca în ele precum, cultură școlară, atmosferă, starea colii. Acest capitol include o succintă analiză a principalelor definiții ale climatului educațional existente în literatura de specialitate precum și a dimensiunilor principale ale acestuia.

2.1. În alegerea conceptelor cheie - definiții

Climatul școlar este considerat a fi un concept complex și multidimensional (Maxwell, Reynolds, Lee, Subasic, Bromhead, 2017), care a fost definit de-a lungul timpului în diferite forme, cu accente distincte. Unii autori (Brookover et al., 1978; Haynes et al., 1997; Petrie, 2014 apud. Maxwell et al., 2017) consideră că noțiunea de climat școlar se referă la „personalitatea nescrisă” a colii.

Pedagogul Emil Păun (1999) descrie climatul organizațional ca fiind „ambianță intelectuală și morală care domnește într-un grup, ansamblul percepțiilor colective și al stărilor emoționale existente în cadrul organizației...” (Păun, 1999).

Alți autori (Cohen et al., 2009, p. 182, apud. Maxwell et al., 2017) sunt de părere că prin climat școlar se înțelege calitatea și caracterul vieții colii.

Un concept apropiat ca sens de climatul colar este acela de cultur colar , cercet torii în domeniu identificând asem n ri i deosebiri i încercând s ofere defini ii cât mai coerente i exacte pentru cei doi termeni. Gruenert (2008) ofer o diferen iere clar între cultura colar i climatul colar, opinia lui fiind c felul în care facem lucrurile define te cultura colii, iar felul în care ne sim im se refer la climatul colar (Crown, apud Guenert, 2008).

O alt delimitare a celor dou elemente componente ale colii este propus de c tre Emil P un (1999) care subliniaz dominan a obiectiv a culturii care se poate transpune în comportamentul oamenilor, în timp ce climatul constituie dimensiunea subiectiv a colii (P un, 1999).

Climatul educa ional este influen at de mai multe variabile printre care D. K. Allen (2003) identific o serie de ase factori care au leg tur cu percep iile angaja ilor asupra managementului schimb rii: frecven a, predictibilitatea, deschiderea, gradul de participare, caracterul discontinuu sau continuu al naturii schimb rii i stilul persuasiv sau coercitiv de luare a deciziilor. Acela i cercet tor descoper faptul c este mai probabil ca abord rile axate pe management s contribuie la dezvoltarea unui mediu insecurity caracterizat prin demotivarea personalului, precau ie, dorin sc zut de asumare a riscurilor sau discre ie i anse ridicate s apar rezisten a la schimbare. La polul opus, în mediile unde rela iile sunt bazate pe colegialitate, s-a observat dezvoltarea unui grup mai puternic, caracterizat printr-o mai mare dorin de a manifesta deschidere i de a împ rt i informa ii, prin existen a mai multor conflicte cognitive i rela ii interpersonale pozitive (Allen, 2003).

2.2. Dimensiuni ale climatului educa ional - analiz în contextul secolului XXI

În ciuda faptului c este dificil s se stabileasc o defini ie general acceptat pentru climatul colar, majoritatea cercet torilor sunt de acord cu opinia conform creia conceptul de climat colar este unul multidimensional care include dimensiuni fizice, sociale i academice.

Dimensiunea fizic se refer la elemente precum aspectul colii, numrul de elevi i profesori din coal , organizarea claselor, resursele disponibile, siguran i confort. Aspecte ce au leg tur cu rela iile dintre elevi, profesori i restul personalului, comportamentele profesorilor fa de elevi sau cu implicarea elevilor i a profesorilor n procesele de luare a deciziilor, sunt definitorii pentru dimensiunea social . Dimensiunea academic a climatului colar se refer la calitatea instruirii, a tept rile profesorilor cu privire la performan ele elevilor, monitorizarea rezultatelor elevilor i comunicarea c tre p rin i a acestora (Loukas, 2007).

Thapa et al. (2013) investigheaz climatul educa ional din coli din perspectiva a cinci dimensiuni definitorii: siguran a, rela iile, predarea i nv area, mediul institu ional, procesul de dezvoltare a colii.

Chiar dac nu exist o opinie comun cu privire la elementele definitorii pentru climatul educa ional, oamenii de tiin din cadrul Centrului Na ional pentru Climat colar (NSCC) au ncercat o sintetizare a cercet rilor despre climatul colar i au propus cinci mari arii din perspectiva c ora poate fi n eles climatul colar (mediul extern, siguran a, predarea i nv area, rela iile, personalul angajat). Acestea sunt asem n toare cu dimensiunile identificate de Thapa et al. (2013), fiecare dintre ele implicând, la rândul lor, mai multe sub-dimensiuni din care rezult n total 12 dimensiuni ale climatului colii (Kane, Hoff et al., 2016).

În tabelul de pe pagina urm toare se pot analiza cele 12 dimensiuni ale climatului colii i indicatorii majori aferen i fiec reia dintre ele. Aceast propunere de analiz a dimensiunilor climatului colar este complex i include elemente prev zute de majoritatea cercet torilor n domeniul climatului educa ional.

Tabelul nr. 1. Dimensiunile climatului colii și indicatori majori

Dimensiuni	Indicatori majori
Siguranța	
1. Reguli și norme	Comunicarea clară a regulilor cu privire la violența fizică, la abuzul verbal, hărțuirea și tachi-nare; o aplicare clară și coerentă a normelor demonstrată prin intervenția adulților.
2. Sentimentul siguranței fizice	Elevii și adulții se simt protejați de abuzurile fizice.
3. Sentimentul siguranței socio-emoționale	Elevii și adulții se simt protejați de abuzul verbal, tachi-nare sau excludere.
Predarea și învățarea	
4. Susținerea pentru învățarea	Utilizarea unor practici de predare suportive precum: încurajări și feedback constructiv, oportunități variate pentru demonstrarea cunoștințelor și competențelor, susținere pentru asumarea de riscuri și gândire independentă, atmosferă bazată pe dialog și întrebări, provocări academice, abordarea diferențiată.
5. Învățarea socială și civică	Asigurarea suportului pentru dezvoltarea cunoștințelor, a competențelor și dispozițiilor sociale și civice, precum: ascultare activă, rezolvare de conflicte, auto-reflecție și reglare emoțională, empatie, responsabilitate personală și luare de decizii bazate pe etică.
Relațiile interpersonale	
6. Respectul pentru diversitate	Respectul mutual pentru diferențele individuale (de gen, rasă, cultură etc.) la toate nivelurile: coală-elev-elev; adult-elev; adult-adult și în general, respectarea tuturor normelor pentru toleranță.
7. Sprijin social – pentru adulți	Crearea unui pattern de relații bazate pe sprijinul atenției a profesorilor pentru elevi, incluzând așteptările ridicate pentru succesul elevilor, dorința de a-i asculta pe elevi și de a-i cunoaște ca persoane și preocuparea personală pentru problemele elevilor.
8. Sprijin social – pentru elevi	Crearea unui pattern de relații interpersonale bazate pe suportul între elevi incluzând: prietenie în socializare, în rezolvarea problemelor, pentru ajutor din punct de vedere academic și pentru integrarea elevilor noi.
Mediul instituțional	
9. Conectarea colii / Angajamentul	Identificarea pozitivă cu coală și normele sale pentru participarea completă în viața colii, a elevilor, a personalului angajat și a familiilor.
10. Materialele fizice înconjurătoare	Curățenie, ordine și apelarea la facilități, resurse și materiale adecvate pentru mediul școlar.
Personalul angajat	
11. Leadership	Administrație care creează și comunică o viziune clară și care este accesibilă pentru personalul colii și susține dezvoltarea acestuia.
12. Relații profesionale	Relații și atitudini pozitive în rândul personalului colii care susțin lucrul efectiv împreună.

Sursa: adaptare după Kane, Hoff et al. (2016)

Alți autori prezintă analize ale climatului școlar din perspectiva unor elemente similare celor surprinse de Kane, Hoff et al., punând accentul asupra relațiilor în procesul educațional. Cohen, McCabe et al. (2009), spre exemplu, prezintă cinci elemente care intră în alcătuirea climatului școlar:

1. Relațiile (respectul pentru diversitate, colaborare, comunicarea cu părinții etc.).
2. Predarea în învățare (calitatea predării, valorizarea creativității, dezvoltarea socială, emoțională și etică, dezvoltarea profesională, leadership etc.).
3. Siguranța (fizică și emoțională, manifestată prin diferite elemente specifice mediului fizic sau comportamentelor din școală).
4. Mediul fizic (spațiu adecvat).
5. Sentimentul apartenenței (sentimentul de regăsim în comunitatea școlară, angajament, entuziasmul elevilor, dar și al profesorilor).

Dacă am încerca să includem într-o singură clasificare dimensiunile climatului educațional, identificate de specialiștii în domeniul educației, am obține o imagine globală și detaliată asupra factorilor care influențează eficiența proceselor educaționale din perspectiva climatului educațional. Prezentăm în tabelul nr. 2 o propunere de clasificare a dimensiunilor climatului educațional, care dorește să fie accesibil celor care doresc să studieze conceptul în cauză. Propunerea se bazează pe analiza clasificărilor dimensiunilor climatului educațional care există în literatura de specialitate, o parte dintre ele fiind prezentate într-o formă adaptată și în cadrul articolului.

Tabelul nr. 2. Dimensiuni generale ale climatului educațional

Dimensiuni	Subdimensiuni
MEDIUL FIZIC	Resursele materiale disponibile
	Organizarea spațiilor de învățare
	Siguranța în spațiul școlii
	Relațiile din cadrul școlii
MEDIUL PSIHOSOCIAL	<ul style="list-style-type: none"> • elevi – elevi • elevi / părinți / personal nontidactic auxiliar – profesori • profesori / elevi / părinți / personal nontidactic auxiliar – manager școlar
	Sentimentul apartenenței
	Rezultatele elevilor
DEZVOLTAREA ORGANIZAȚIONALĂ	Formarea personalului didactic și nontidactic
	Dotarea cu materiale noi

Modelul propus încearcă să surprindă într-o manieră personală ideile prezentate în literatura de specialitate de către cercetătorii care au teoretizat subiectul climatului educațional. Activitatea de predare-învățare este inclusă în relațiile care se stabilesc între profesori și elevi, în primul rând, clasificarea propunând 3 dimensiuni majore (mediul fizic, mediul psihosocial și dezvoltarea organizațională) care înglobează subdimensiuni ce au legătură între ele. Dezvoltarea organizațională apare ca o dimensiune majoră deoarece, în contextul actual caracterizat prin instabilitate și schimbare rapidă, aceasta reprezintă un element care ar trebui să fie în atenția permanentă a colilor.

Ideile dimensiunilor „Mediul fizic” și „Mediul psihosocial” se regăsesc și la Loukas (2007), Cohen, McCabe et al (2009) Kane, Hoff et al. (2016) și au o relevanță deosebită în contextul caracteristicilor copiilor epocii digitale care au nevoie de mijloace variate de facilitare a învățării. Dezvoltarea organizațională, a treia dimensiune propusă, este o viziune care se regăsește în studiile lui Kane, Hoff et al. (2016) precum și în modelele propuse de National School Climate Center din SUA și care poate fi privită ca un rezultat al elementelor componente ale primelor două dimensiuni.

Cele trei dimensiuni propuse cuprind câteva elemente cheie necesare a fi luate în considerare pentru asigurarea unor servicii educaționale de calitate în contextul caracteristicilor societății actuale. Așa cum se prezintă și în studiul ISE „Cultura elevilor și învățarea” (Cuciureanu et al. 2014), provocările ridicate de elevii de astăzi necesită abordări de ordin psihologic și pedagogic, în așa fel încât profesorii să se apropie de elevi, să îi înțeleagă pentru a reuși să identifice mijloacele adecvate de motivare a copiilor. Integrarea cu succes a noilor tehnologii în activitățile didactice implică o pregătire atentă a cadrelor didactice, idee care, deși există de mult vreme în discursurile publice, nu se transferă eficient în practică. Astfel, riscăm să dezvoltăm o coală în care se întâlnesc două lumi distincte care pot ușor să intre în contradicție, lumea profesorilor și a elevilor. Cum apropiem cele două realități? Teoretic de înemul multitudinea de soluții, în practică rămân încă o întrebare deschisă în mintea profesorilor și a cercetătorilor în domeniul educației.

3. Rela ia dintre noile tehnologii i dezvoltarea climatului educa ional

Societatea secolului XXI este caracterizat printr-un ritm deosebit de alert al dezvoltării noilor tehnologii care se actualizează și se transformă în fiecare zi. Copiii au acces la gadget-uri, internet și aplicații care le stimulează interesul pentru a descoperi lucruri noi și care fac parte din viale fiecruia dintre ei. În acest context putem discuta despre digitalizarea școlii la nivelul fiecărei relații dintre dimensiunile climatului școlar.

Un susținător al schimbării stilului în care trăim este scriitorul Alvin Toffler care afirmă că „oamenii și societățile au nevoie să învețe modalități prin care să se adapteze și să gestioneze schimbările rapide prin transformarea inovațiilor tehnologice în ceva ce poate fi controlat colectiv”, fiind când astfel legătura dintre schimbările tehnologice (Toffler, 1981, apud Wan Fariza Wan Zakaria, 2012, p. 7).

Ultimele studii despre modul în care elevii digitali preferă să utilizeze tehnologiile și cum este influențat învățarea acestora dacă se folosesc tehnologii moderne au arătat că utilizarea echipamentelor moderne conduce la creșterea calității învățării și a interacțiunilor din rândul elevilor (Raja et. Nagasubramani, 2018). Se pare că transferul informațiilor în memoria copiilor se produce mai ușor dacă predarea este însoțită de mijloace moderne, care sunt mai aproape de lumea reală a elevilor. Mediul fizic al școlii, prima dintre dimensiunile climatului școlar pe care am propus-o în capitoul anterior, are nevoie de o gamă variată de mijloace audio-vizuale care să îi apropie pe copiii de școală și să le mențină și stimuleze curiozitatea pentru a susține procesul de învățare.

Utilizarea noilor tehnologii în procesele de predare-învățare din clasele de elevi este un îndemn prezent în majoritatea discursurilor publice pe tema educației, utilizarea tehnologiilor poate conduce la rezultate pozitive în calitatea climatului educațional. Apropierea copiilor de activitățile școlare poate fi facilitată de introducerea unor mijloace moderne de învățare care sunt accesibile și care oricum fac parte din viale copiilor.

Lumea contemporană se împarte în două categorii de persoane în funcție de felul în care interacționează și utilizează noile tehnologii: nativii digitali și

imigranții digitali. Nativii digitali sunt copiii care s-au născut în epoca digitală și care au avut acces la tehnologii moderne încă de la cele mai fragede vârste. Marc Prensky (2001), cercetătorul care introduce în literatura de specialitate termenii de *nativi digitali* și *imigranți digitali*, afirmă că nativii digitali sunt copiii născuți după anul 1980, an valabil pentru constatările sale din Statele Unite ale Americii.

În România nu poate fi luat ca referință același an ca în SUA pentru această categorisire, deoarece contextul național a condus la o dezvoltare mai lentă a țărilor noastre din perspectiva noilor tehnologii. Literatura de profil din România îi numește drept nativi digitali pe cei născuți după anul 1987 sau chiar după 1994, în anumite studii.

Dacă anii nașterii nativilor digitali nu sunt foarte bine delimitați la noi în țară, sunt destul de clare criteriile pe care nativii digitali le îndeplinesc, mai exact acestea sunt copiii care au crescut într-o lume în care au fost înconjurați de computere, jocuri video, telefoane și alte gadget-uri (Prensky, 2001). Din acest motiv, Prensky (2001) afirmă că acești copii au competențe de utilizare a noilor tehnologii datorită accesului neîntrerupt și timpuriu la utilizarea unor astfel de resurse.

Pe de altă parte, eticheta de „imigranți digitali” este oferită persoanelor care nu au avut acces la tehnologii moderne din primii ani de viață, ci au învățat mai târziu să le utilizeze și să le transforme în parteneri în munca lor cotidiană și nu numai, ci și să le integreze în viețile lor.

Au apărut însă dezbateri pornind de la teoria lansată de Prensky, dezbateri care prezintă idei conform cărora nativii digitali nu ar deține neapărat competențele necesare pentru utilizarea corectă a noilor tehnologii (ECDL România, 2015). Profesorii, majoritatea imigranți digitali, ar putea suferi de responsabilitatea educării elevilor în spiritul utilizării conștiente și corecte a noilor tehnologii.

Un alt aspect care se află în centrul interesului cercetătorilor în domeniul impactului noilor tehnologii asupra sistemului educațional este legat de modul în care învață copiii și tinerii numiți „digital natives”. Comunitatea cercetătorilor este de acord cu ideea conform căreia structurile cognitive ale nativilor digitali sunt diferite de cele ale imigranților digitali. Aceasta

este o concluzie pe care practicienii au nevoie să o analizeze în activitățile lor, în a a fel încât să în eleag particularitățile dezvoltării elevilor și să proiecteze experiențe de învățare cu sens.

Cu privire la diferențele dintre nativii digitali și imigranții digitali, în „Teaching the digital generation”, Frank Kelly, Ted McCain și Ian Jukes (2009) exprimă puncte de vedere similare cu cele ale lui Prensky despre felul în care noile tehnologii au influențat comportamentele, gândirea și felul în care nativii digitali învață. Există numeroase studii cu privire la stilurile de învățare diferite ale copiilor, la inteligențe multiple pe care este imperios necesar să le avem în vedere în calitate de specialiști în educație, în a a fel încât să avem succes în activitățile educaționale proiectate.

Dezvoltarea organizațiilor colare, o dimensiune majoră a climatului colar, presupune și atenția, în activitatea de proiectare a experiențelor educaționale, la elementele prezente în microsistemele sociale și familiale din care apar în copiii. Pentru a crea un climat propice dezvoltării, care să îi motiveze pe copii să devină parte activă în propriile procese de învățare, climatul educațional în care se desfășoară procesul de învățământ este necesar să includă elemente din realitatea copiilor. Utilizarea cu moderație și atenție a gadget-urilor în activitățile de la clasă poate reprezenta un ingredient care să facă diferența în eficiența proceselor educaționale.

4. Concluzii

În contextul societății secolului XXI, în care ritmul dezvoltării tehnologiilor este foarte rapid, climatul educațional are nevoie să ofere o mai mare atenție mijloacelor de învățământ moderne, care fac parte din viațile tuturor celor implicați în procesul de învățământ, mai ales ale copiilor.

Climatul educațional reprezintă un termen complex care înglobează factorii cheie ce pot asigura eficiența procesului educațional, precum activitatea profesorilor, spațiul fizic al colii, sentimentele asociate cu coala de către profesori și elevi, în primul rând. O mai mare grijă pentru dezvoltarea elementelor componente ale climatului educațional ar putea conduce la îmbunătățiri semnificative în dezvoltarea sistemului nostru educațional.

Utilizarea noilor tehnologii în procesele instructiv-educative din școală reprezintă un îndemn pentru practicienii din sistemul de învățământ, care ar putea obține rezultate pozitive cu copiii atât în planul performanței școlare, cât și la nivelul atitudinii și motivației pentru învățarea copiilor.

În timp ce rolul central al profesorului nu mai este cel de transmitere de informații, ci de designer de experiențe de învățare relevante pentru copii, ceea ce presupune valorificarea potențialului elevilor, implicarea acestora în procesele decizionale de la clasă și îndrumarea în fiecare etapă a procesului de învățare.

Referințe

- Crown, A. (2012). *The importance of building a safe and caring school climate. Wellbeing@School research*. Disponibil la: <http://www.minedu.govt.nz/NZEducation/EducationPolicies/Schools/PolicyAndStrategy/PlanningReportingRelevantLegislationNEGSAndNAGS/TheNationalAdministrationGuidelinesNAGs.aspx>. (accesat la: 04.08.2018)
- ECDL România. (2015). *E-ecul nativilor digitali. Europa se confruntă cu o generație pierdută*. Disponibil la: <https://ecd.ro>. (accesat la: 20.02.2019)
- Cuciureanu, M., Alecu, G., Badea, D., Catan, L., Mircea A., Taru, I., & Șerban, A. (2014). *Cultura elevilor în învățare*. Disponibil la: <https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/08/Cultura-elevilor-si-invatarea.pdf>. (accesat la: 20.06.2019)
- Ion Barbu, D. (2009). *Climatul educațional și managementul clasei*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Kivunja, C. (2014). Theoretical Perspectives of How Digital Natives Learn. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 3(1), 94-109. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v3n1p94>.
- Loukas, A. (2007). What Is School Climate. *Leadership Compass Journal*, 5(1).
- Maxwell, S., Reynolds, K., J., Lee, E., Subasic, E., & Bromhead, D. (2017). *The impact of school climate and school identification on academic achievement: Multilevel modeling with student and teacher data*. *Frontiers in Psychology*. Disponibil la: www.frontiersin.org. (accesat la 15.08.2018)
- Păun, E. (1999). *Școala, o abordare sociopedagogică*. Iași: Editura Polirom.
- Păun, E. (2017). *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*. Iași: Editura Polirom.

- Prensky, M. (2001). *Digital natives, digital immigrants*. Disponibil la: <https://www.marcprensky.com>. (accesat la: 20.02.2019)
- Raja, R., & Nagasubramani, P. C. (2018). Impact of modern technology in education. *Journal of Applied and Advanced Research*, 3. doi:10.21839/jaar.2018.v3S1.165.
- Research Romania Team. (2018). *Studiu: Statutul profesorilor din România este cel mai scăzut din Europa*. Disponibil la: <https://www.researchromania.ro/2018/03/studiu-statusul-profesorilor-din-romania-este-cel-mai-scazut-din-europa/>. (accesat la 11.08.2018)
- Senge, P. (2016). *colii care învață. A cincea disciplină în educație*. București: Editura Trei.
- SIVECO România. (2014). *Cum ne pregătim copiii pentru meseriile de mâine?* Disponibil la: <http://www.siveco.ro/>. (accesat la: 28.02.2019)
- The Association of Independent Schools of New South Wales. (2016). *The link. Where researchers meets practice*. Disponibil la: <https://www.aisnsw.edu.au/DesignerFiles/Articles/7f276ad4-b47a-4b98-bd98-6805cff44eed.pdf>. (accesat la 27.02.2019)
- Ulrich, C. (2016). *Învățarea prin proiecte. Ghid pentru profesori*. Iași: Editura Polirom.
- U.S. Department of Education, Office of Safe and Healthy Students. (2016). *Quick guide on making school climate improvements*. Disponibil la: <http://safesupportivelearning.ed.gov/SCIRP/Quick-Guide>. (accesat la 14.08.2018)
- Wan Fariza Wan Zakaria, A. (2012). *Alvin Toffler: Knowledge, Technology and Change in Future Society*. Disponibil la: <https://www.researchgate.net/>. (accesat la 24.02.2019)
- European and national level. Investments in human capital development in education and training are needed to strengthen the system's ability to respond to rapid changes in society and the labor market.

The online version of this article can be found at:
<http://revped.ise.ro/category/2019-en/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of this license, visit
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>
or send a letter to Creative Commons,
PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Versiunea online a acestui articol poate fi găsită la:
<http://revped.ise.ro/category/2019-ro/>

Această lucrare este licențiată sub Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Pentru a vedea o copie a acestei licențe, vizitați
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>
sau trimiteți o scrisoare către Creative Commons,
PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, SUA.